

Dr. Schaepmanschool

‘Opgroeien om de wereld mooier te maken’

Doelgericht en samenhangend burgerschapsonderwijs

Dr.Schaepmanschool

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Burgerschapsvisie	3
3. Onze kinderen	4
Focusdoelen	4
Wettelijke kaders	5
4. Burgerschapsdoelen Dr. Schaepmanschool	5
Doelen	6

1. Inleiding

Samen leren leven, dat doen we bij ons op school. Burgerschap is daar volledig in verweven. Wij bereiden onze kinderen voor op een volwaardige plek in de samenleving. Hiervoor hebben ze kennis en vaardigheden nodig. Wij zien het mede als onze taak om kinderen deze aan te leren. Op de Dr. Schaepmanschool leren kinderen op een verdraagzame manier met elkaar om te gaan. De school functioneert hierbij als een veilige oefenplaats voor kinderen. Burgerschapsvorming is niet een apart vak, maar zit verweven in ons hele onderwijsaanbod.

2. Burgerschapsvisie

Ieder kind is uniek en heeft zijn eigen talenten en dromen. Door kinderen kennis te laten maken met verschillende culturen, meningen, perspectieven en geloven, zetten we kinderen in hun Kracht. Onze kinderen leren spelenderwijs de wereld te verkennen. Door de samenwerking op te zoeken en te stimuleren tussen kinderen en hun omgeving is optimale ontwikkeling mogelijk. Als school willen we onze kinderen een sterke basis voor de toekomst geven, wij leiden onze kinderen immers op tot wereldburgers. Gedurende hun tijd op school doen kinderen kennis op en leren wij ze vaardigheden aan voor hun toekomst. We geven kinderen een basishouding mee, om respectvol met anderen en hun omgeving om te gaan. Op het moment dat kinderen de Dr. Schaepmanschool verlaten, hebben ze een sterk innerlijk kompas, zodat zij zelf richting kunnen geven aan hun toekomst en daarnaast de wereld mooier willen maken.

Samen met ouders bieden wij de kinderen leermogelijkheden. De school is een oefenplaats voor burgerschapsvaardigheden, dit is een andere oefenplaats dan binnen het eigen gezin. Ook bij ons mag je oefenen, fouten maken, successen vieren en kennis opdoen op het gebied van burgerschap. Samen met de ouders is het onze taak om kinderen op te voeden tot evenwichtige, democratische, participerende en coöperatieve burgers van de Nederlandse samenleving. Kinderen hebben een groep nodig om goed met anderen om te leren gaan en deel te kunnen nemen aan de samenleving. Als de kinderen van de Dr. Schaepmanschool doorstromen naar het voortgezet onderwijs hebben wij ze geleerd wat respectvol en eerlijk met elkaar omgaan inhoudt. Zij staan stevig in de wereld met een goed gevoel van eigenwaarde en kunnen op die manier een steentje bijdragen aan de maatschappij.

We willen kinderen inzicht geven in hoe de Nederlandse rechtsstaat werkt en wat er van hen verwacht wordt om in zo'n rechtsstaat goed te kunnen functioneren. Wij zijn een katholieke basisschool. Dit biedt een waardevol fundament aan ons burgerschapsonderwijs. In verhalen en vieringen ervaren alle kinderen dat ze érbij horen en ertoe doen. Vanuit die basis vinden we het juist belangrijk dat kinderen kennis nemen van verschillende culturen. We leren hen daarmee vanuit verschillende perspectieven naar problemen en oplossingen te kijken.

3. Onze kinderen

Gegevens uit het NCO november 2023

- In het schooljaar 2021/2022 heeft 10% van uw kinderen een niet-westerse migratieachtergrond. (landelijk 19%)
- In het schooljaar 2021/2022 komt 15% van uw kinderen uit een gezin met een laag inkomen. (landelijk rond 19%)
- In het schooljaar 2021/2022 komt 13% van uw kinderen uit een eenoudergezin. (landelijk 17%)
- In het schooljaar 2021/2022 heeft uw school een percentage kinderen dat bijdraagt aan het schoolgewicht van 9%. (landelijk 15%)

Al deze gegevens liggen onder het landelijk gemiddelde

De Dr. Schaepmanschool heeft een diverse populatie kinderen die met name uit de wijk de Maten, omliggende wijken en Stationskwartier komen. Onze ouderpopulatie kiest bewust voor onze school, voor de kwaliteit van het onderwijs, maar ook vanwege de katholieke identiteit. Ouders vinden het belangrijk dat de kinderen in aanraking komen met Bijbelverhalen en katholieke vieringen. Onze leerkrachten laten kinderen kennis maken met de katholieke traditie; de Bijbelse achtergrond van de feesten, de verhalen, de symbolen en de rituelen en om het te bekrachtigen vieren wij dit. Daar die traditie voor ons waardevol is, leren we kinderen ook de waarde van en respect voor andere levensovertuigingen. In de klaslokalen wordt het gesprek open gevoerd en helpen we kinderen weloverwogen een mening te vormen en deze te kunnen beargumenteren. Als school willen we onze kinderen een sterke basis voor de toekomst geven. Wij vinden het belangrijk dat er aandacht is voor andere geloven die in Nederland voorkomen. Onze kinderen doen kennis op en leren vaardigheden aan. Het team geeft de kinderen een basishouding mee voor een leven-lang-leren. Op het moment dat kinderen de Dr. Schaepmanschool verlaten, hebben zij gewerkt aan een sterk innerlijk kompas en een basis waarmee ze zich verder kunnen ontwikkelen. We willen hen vertrouwen geven in hun mogelijkheden om de wereld een stukje mooier te maken. Onze kinderen zijn de wereldburgers van de toekomst.

Focusdoelen

Gezien onze populatie en identiteit willen wij sterk de nadruk leggen op solidariteit we willen ten allen tijden een tweedeling voorkomen. Binnen onze school hebben wij aandacht voor diversiteit en dus ook voor vrijheid en gelijkheid. Gezien de snelle technologische vooruitgang is digital samenleven voor ons een belangrijk doel. We willen kinderen leren dat elke uiting gevolgen heeft voor anderen en dat kunnen positieve, maar ook negatieve gevolgen zijn. Duurzaamheid is met het oog op de toekomst van onze kinderen een belangrijk thema, zowel in natuuronderwijs als in gedrag.

Onze visie op burgerschap sluit nauw aan bij onze schoolvisie. Deze is gestoeld op onze kernwaarden Leer-Kracht, Toekomstgericht en Samenwerken. Daarnaast werken wij vanuit de basis; veiligheid, respect en vertrouwen. Respect naar elkaars mening, opvatting, geloof, achtergrond. Veiligheid om een mening te geven en te groeien als wereldburger. Vertrouwen in elkaar om te ontdekken en te ervaren wie wij zijn.

Al deze waarden sluiten nauw aan bij de wettelijk gestelde kaders die door de overheid zijn vastgesteld.

Wettelijke kaders

1. Het nadrukkelijk en expliciet bijbrengen van respect voor en kennis van de basiswaarden van de democratische rechtstaat.
2. Het beschrijven hoe ze met kinderen werken aan de sociale en maatschappelijke competenties die nodig zijn om te functioneren in een pluriforme, democratische samenleving.
3. Het borgen van aandacht voor en kennis van soorten van diversiteit op het niveau van groepen en individuen en het bevorderen van acceptatie daarvan.
4. Het vormgeven van de school als oefenplaats voor democratisch burgerschap.

4. Burgerschapsdoelen Dr. Schaepmanschool

Om ons burgerschapsonderwijs concreet te maken hebben we er voor gekozen om de bouwstenen van www.curriculum.nu te hanteren. Het gaat hierbij om:

Democratie

- Vrijheid en gelijkheid
- Macht en inspraak
- Democratische cultuur

Samenleven

- Identiteit
- Diversiteit
- Solidariteit
- Digitaal samenleven

Wereldburgerschap

- Digitaal samenleven
- Duurzaamheid
- Globalisering
- Technologisch burgerschap

Doelen

Democratie Grote opdracht. 1. Vrijheid en gelijkheid, 2. Macht en inspraak, 3. Democratische cultuur.	
Leergebied burgerschap vaardigheden	1. Vrijheid en gelijkheid
Relevantie	Maakt een vrije, diverse samenleving mogelijk. Belangrijke waarden zijn: Vrijheid, gelijkheid en solidariteit.
Wat hebben kinderen te leren?	OB <ul style="list-style-type: none"> • Belang van regels in de klas, samenwerken en samen spelen. • Begrijpen en benoemen van leefregels thuis en in de omgeving. • Vrijheid in het maken van keuzes, rekening houden met anderen en afspraken in de klas. • Rechten en plichten. BB <ul style="list-style-type: none"> • Hoe basiswaarden vrijheid, gelijkheid en solidariteit tot uiting komen in eigen klas en schoolcontext • Thuis, de publieke ruimte • Rechtsstaat biedt bescherming tegen machtsmisbruik en willekeur.
Kerdoelen/leergebied	<u>Kerdoel 37</u> De kinderen leren zich te gedragen vanuit respect voor algemeen aanvaarde waarden en normen. <u>Kerdoel 35</u> Kinderen leren zich redzaam te gedragen in sociaal opzicht, als verkeersdeelnemer en als consument.
Verwijzing methoden/ schoolpraktijken	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik sociaal emotionele methode. (Kanjertaining) • Jeugdjournaal/ journalistieke bronnen. • Methode godsdienst/ levensbeschouwing • Kinderliteratuur/ verhalen. • Geschiedenis en wereldoriëntatie (IPC)
Verbinding/ waarom/waartoe	Sociaal competente kinderen gaan goed met zichzelf, elkaar en de mensen om. En de omgeving waarin zij leven. Zij proberen goed te luisteren. In hun spreken over anderen, de omgeving en zichzelf zijn de kinderen zorgvuldig en proberen niet te kwetsen. De genoemde bronnen en methoden inspireren, en helpen je leren sociaal competent te worden. Geschiedenis en WO geven inzicht in verschillen in de omgang met vrijheid en gelijkheid , in het verleden en andere culturen.

Inspectie-standaard Evaluatie Resultaat	OP1, VS1, VS2
--	---------------

Democratie Grote opdracht. 1. Vrijheid en gelijkheid, 2. Macht en inspraak, 3. Democratische cultuur.	
Leergebied burgerschap vaardigheden	2. Macht en inspraak
Relevantie	De instandhouding van een democratische cultuur vraagt om inzicht in wording, werking en betekenis van de democratische rechtsstaat en vraagstukken over macht
Wat hebben kinderen te leren?	<ul style="list-style-type: none"> Regels en afspraken gelden thuis, op school en in de samenleving. Overtreden van die regels en afspraken heeft consequenties. mensen worden benoemd of gekozen om gezag te dragen of te hebben, in school, woonplaats of land. Mensen hebben verschillende rollen bij de handhaving van regels en afspraken. De mogelijkheden en grenzen voor kinderen om daarover mee te praten. <p>BB expliciet:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wat betekent buitenwerking stellen van de rechtsstaat. Uitgelegd aan de hand van de Duitse bezetting en de Holocaust Leren over gezagsdragers en politieke instituties in Nederland, Europa en de wereld. Totstandkoming van handhaving van regels in Nederland en Europa. Manieren om op school of in eigen omgeving macht te organiseren en uit te oefenen.
Kerdoelen/leergebied	<p><u>Kerdoel 36</u> De kinderen leren hoofdzaken van de Nederlandse en Europese staatsinrichting en de rol van de burger.</p> <p><u>Kerdoel 53</u> Kinderen leren over de belangrijke historische personen en gebeurtenissen uit de Nederlandse geschiedenis en kunnen die voorbeeldmatig verbinden met de wereldgeschiedenis</p>
Verwijzing methoden/schoolpraktijken	<ul style="list-style-type: none"> Sociaal emotionele methode, • klassenklimaat Schoolregels. Kinderenraad. Geschiedenis / staatsinrichting Prinsjesdag Kinderliteratuur/ verhalen.

Verbinding/ waarom/waartoe	Door met elkaar in gesprek te gaan en na te denken over de betekenis en de waarde van waarden, regels en afspraken leren kinderen te reflecteren, na te denken over en zich uit te spreken over het belang van deze waarden voor zichzelf, voor elkaar en voor de samenleving waarin zij leven. De kinderen ontdekken en leren hoe je elkaar op vreedzame wijze kunt beïnvloeden.
	In school leven wij als leerkrachten, directeur en anderen voor dat iedereen gewaardeerd wordt in wij hij of zij is. Maar kinderen ervaren in school dat onze rol van een juf of meester een andere is dan de taak van de directeur. Zo leren zij dat gezag en macht op verschillende niveaus op een andere wijze inhoud kan krijgen en kan worden vormgegeven
Inspectie-standaard Evaluatie Resultaat	OP1, VS2

Democratie Grote opdracht.	
1. Vrijheid en gelijkheid, 2. Macht en inspraak, 3. Democratische cultuur.	
Leergebied burgerschap vaardigheden	3. Democratische cultuur
Relevantie	<ul style="list-style-type: none"> • De instandhouding van een democratische cultuur vraagt om inzicht in wording, werking en betekenis van de democratische rechtsstaat en vraagstukken over macht. Onderhouden van de democratische cultuur vraagt om burgers die meedoen en rekening houden met anderen.
Wat hebben kinderen te leren?	<ul style="list-style-type: none"> • Kinderen leren omgaan met hun wensen en hun opvattingen en zich daarover leren uitspreken. • Kinderen leren gevoelens, wensen en opvattingen van anderen herkennen. • Kinderen leren hun stem te gebruiken tijdens gezamenlijke besluitvormingsprocessen. • Kinderen leren verschil in gezichtspunten bij elkaar leren herkennen en respecteren. • Kinderen leren conflicten op vreedzame wijze oplossen in de klas. BB expliciet <ul style="list-style-type: none"> • Kinderen hun mening verwoorden en daar eenvoudige argumenten voor geven. • Kinderen de mening van anderen in eigen woorden samen kunnen vatten. Mensen denken verschillend. • Kinderen conflicten op vreedzame wijze oplossen.

Kerdoelen/leergebied	<u>Kerdoel 3</u> De kinderen leren informatie te beoordelen in discussies en in een gesprek dat informatief en of opiniërend van karakter is en leren met argumenten te reageren. (leergebied Nederlands) <u>Kerdoel 37</u>
Verwijzing methoden/ schoolpraktijken	<ul style="list-style-type: none">• Sociaal emotionele methode.• (Kanjertraining)• Kringgesprekken• filosoferen• Methoden godsdienst/ levensbeschouwing
Verbinding/ waarom/waartoe	Als kinderen leren om over hun eigen gevoelens te spreken, deze te herkennen en te benoemen dan stellen zij makkelijker de vraag wie ben ik, waar hoor ik bij en hoe houd ik rekening met de andere mensen om mij heen. Goed samenleven ontwikkelt zich als je inzicht krijgen en hebt in de gevoelens en emoties van anderen. Het helpt je in het zoeken naar de verbinding met de ander. Je uitgangspunt is: <i>dat het de ander goed gaat, dan gaat het jezelf ook goed</i>
Inspectie-standaard Evaluatie Resultaat	OP3, VS1, VS2

Diversiteit Grote opdracht. 1. Identiteit, 2. Diversiteit, 3. Solidariteit	
Leergebied burgerschap vaardigheden	1. Identiteit
Relevantie	Ontwikkelen in vrijheid en een eigen identiteit te ontwikkelen vanuit gelaagdheid. Bv: Fysiek en mentaal, Religie en cultuur Sociaaleconomisch
Wat hebben kinderen te leren?	<ul style="list-style-type: none"> • Kinderen leren eigen grenzen herkennen, benoemen en bewaken. • Kinderen leren woorden geven aan denken, doen, willen en kunnen • Kinderen leren dat taal maakt deel uit van je zijn • Kinderen leren primaire emoties herkennen, benoemen en ermee omgaan. • Kinderen leren spreken over jezelf in toen, nu en later. • Kinderen leren tradities benoemen, thuis, in vieringen en rituelen. BB expliciet <ul style="list-style-type: none"> • Kinderen leren de eigen grenzen herkennen, benoemen en actief bewaken; emotioneel, fysiek en seksueel. • Kinderen Leren te duiden wat ze denken, doen, willen en willen worden, en daar aangepast naar handelen. • Kinderen Leren primaire en secundaire emoties herkennen, benoemen en hier bewust mee omgaan. • Kinderen benoemen waar ze al goed in zijn, wat kan nog beter, ook in het licht van het onderwijs dat ze na de basisschool willen volgen.
Kerdoelen/leergebied	<u>Kerdoel 38</u> De kinderen Leren hoofdzaken over geestelijke stromingen die in de multiculturele samenleving een belangrijke rol spelen, en ze leren respectvol omgaan met verschillende opvattingen van mensen. <u>Kerdoel 9</u> De kinderen krijgen plezier in het lezen en schrijven van voor hen bestemde verhalen, gedichten en informatieve teksten. <u>Kerdoel 54</u> Kinderen leren beelden, taal, muziek, spel en beweging te gebruiken om gevoelens en ervaringen uit te drukken en te communiceren.

Verwijzing methoden/ schoolpraktijken	<ul style="list-style-type: none"> • Methoden voor godsdienst/Levensbeschouwing (Houvast, Trefwoord) • Sociaal Emotionele Ontwikkeling • Wereldoriëntatie • Kunstzinnige oriëntatie • Vieren van kerkelijk jaar. • Andere religieuze tradities leren kennen. • Vieren Kinderboekenweek, Bevrijdingsdag, Koningsdag • Kinderliteratuur/verhalen
Verbinding/ waarom/waartoe	<p>Vanuit de RK traditie spreken we over het unieke van kinderen en 'heel de mens'. In alles wat er wordt aangeboden op school¹ staat de vorming van de persoon centraal. Wij gaan ervan uit dat een kind zich alleen ten volle kan ontwikkelen als mens (persoon) in relatie met anderen. 'Samen worden wie je bent.' In het schooljaar staan verschillende vieringen uit het kerkelijk jaar en andere tradities centraal. Vieringen laten kinderen ervaren dat er momenten zijn in het jaar, waar je aandacht hebt en stilstaat bij waar het in het leven om gaat. Rituelen, symbolen en gebruiken kennen en begrijpen dragen bij aan momenten van rust bezinning. Elk jaar opnieuw vieren we kerst of de ramadan. Onze methode(go/le) helpt ons om het gesprek daarover te voeren en er betekenis aan te geven in onze samenleving.</p>
Inspectie-standaard Evaluatie Resultaat	OP1, VS1, VS2

Diversiteit Grote opdracht. 1. Identiteit, 2. Diversiteit, 3. Solidariteit	
Leergebied burgerschap vaardigheden	2. Diversiteit
Relevantie	Ontwikkelen van inzicht in de overeenkomsten en verschillen tussen mensen. Sociaal economisch, levensbeschouwelijk, religieus en cultureel

<p><i>Wat hebben kinderen te leren?</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kinderen herkennen van primaire emoties met bijbehorende lichaamstaal van de ander. • Kinderen leren grenzen herkennen bij de ander. • Kinderen leren hun eigen fysieke grenzen te benoemen t.o.v. de ander. • Kinderen leren de eigen gezinssituatie, thuiscultuur te vergelijken met die van de ander. • Kinderen leert woorden te geven aan wat de ander doet en wil en ontdekt overeenkomsten en verschillen. • Kinderen leren samen met anderen conflicten vreedzaam op te lossen. <p>BB expliciet.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kinderen leren hoofdzaken religieuze en levensbeschouwelijke stromingen en culturele tradities en gebruiken die in onze samenleving een rol spelen. • Kinderen leren over seksualiteit, verschillende seksuele oriëntaties en expressies van gender. • Kinderen bewaken hun grenzen, fysiek, emotioneel en seksueel en die van anderen en houden rekening met elkaar. • Kinderen leren hoe sociale media, groepsgedrag en gedrag van klasgenoten invloed hebben en deze te verklaren.
<p><i>Kerdoelen/leergebied</i></p>	<p><u>Kerdoel 38</u> <u>Kerdoel 56</u></p>
	<p>De kinderen verwerven enige kennis over en krijgen waardering voor aspecten van cultureel erfgoed.</p> <p><u>Kerdoel 34</u></p> <p>De kinderen leren zorg te dragen voor de lichamelijke en psychische gezondheid van henzelf en anderen.</p> <p>De kinderen Leren hoofdzaken over geestelijke stromingen die in de multiculturele samenleving een belangrijke rol spelen, en ze leren respectvol omgaan met verschillende opvattingen van mensen.</p> <p><u>Kerdoel 9</u></p> <p>De kinderen krijgen plezier in het lezen en schrijven van voor hen bestemde verhalen, gedichten en informatieve teksten.</p> <p><u>Kerdoel 54</u></p> <p>Kinderen leren beelden, taal, muziek, spel en beweging te gebruiken om gevoelens en ervaringen uit te drukken en te communiceren.</p>
<p><i>Verwijzing methoden/ schoolpraktijken</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Media zoals jeugdjournaal e.a. • Het houden van kringgesprekken. • Bezoeken van religieuze centra zoals kerk, moskee synagoge • Wereldoriëntatie • Kunst en cultuur. • Muziek, • kinderliteratuur • verhalen vertellen • seksuele voorlichting

Verbinding/ waarom/waartoe	Jonathan Sacks verwoordt diversiteit als volgt. Hij stelt dat als we de joodse en christelijke wortels van de westerse samenlevingen echt serieus nemen, we uitkomen op een ander beeld van samenleven, namelijk samenleven als een huis dat je samen bouwt waar meerderheid en minderheid even belangrijk zijn. Het erkent dat er verschillen zijn en niet perse een bron van conflict zijn. Maar bron van verrijking en ook een bron van vernieuwing en verrijking zijn. Juist de inbreng van ieders eigenheid maakt het gezamenlijke huis beter, mooier en veelkleuriger. De mens in al zijn uitingen, religieus, fysiek, seksuele oriëntatie en in de expressies van gender. Dit geven wij vorm en inhoud op school door... in.....
Inspectie-standaard Evaluatie Resultaat	OP3, VS1, VS2

Diversiteit Grote opdracht. 1. Identiteit, 2. Diversiteit, 3. Solidariteit	
Leergebied burgerschap vaardigheden	3. Solidariteit
Relevantie	Verkennen van de vraag of iedereen in de samenleving gelijke rechten en kansen heeft en of je als burger volwaardig kan meedoen in die samenleving.

<p>Wat hebben kinderen te leren?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kinderen leren eenvoudige taken en problemen op te lossen met respect voor de gemaakte afspraken met anderen. • Kinderen benoemen wat zij zelf nodig hebben, wat de ander volgens hen nodig heeft en wat dat betekent. Wat vind je eerlijk/ wat niet. • Kinderen pesten. In- en uitsluiting in de klas. BB expliciet. • Kinderen kunnen taken uitvoeren of problemen oplossen met respect voor de afspraken die gemaakt zijn. • Kinderen kunnen doelen stellen en werkwijzen bepalen voor werk samen of alleen. • Manieren om voor eigen belangen of de groep op te komen. • Kinderen zien en herkennen uitsluiting, discriminatie en ongelijke behandeling in eigen en andere landen herkennen en benoemen. • De rol van de overheid, middenveld en burgers in het bevorderen van solidariteit en rechtvaardigheid.
<p>Kerdoelen/leergebied</p>	<p><u>Kerdoelen 34, 35 en 37</u></p>
<p>Verwijzing methoden/ schoolpraktijken</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sociaal emotionele methodes. • Kringgesprekken • Methodes voor godsdienst/Levensbeschouwing • Pestprotocol • Geschiedenis. • Eigen pedagogische keuzes en onderwijskundig handelen; ruimte voor de ll.
<p>Verbinding/ waarom/waartoe</p>	<p>Zichtbare solidariteit wordt op school vertaald als ‘oog voor elke mens’ en in het bijzonder voor wie zwak zijn of buiten de boot dreigen te vallen. Zij verplicht ons tot het leveren van een bijdrage tegen sociale ongelijkheid. Zij daagt ons uit om over de grenzen van de eigen groep heen te kijken en solidair te zijn met wie in de samenleving als vreemdeling wordt gezien. Je ziet dat bij ons op school terug in.....</p> <p>Zij vormt ook de basis voor de interreligieuze en interculturele dialoog op school. Zij nodigt uit om wie ‘anders’ is ook echt te willen leren kennen. Dat doen we door.....</p>
<p>Inspectie-standaard Evaluatie Resultaat</p>	<p>VS1, VS2, OR2</p>

Maatschappelijke thema's:

Grote opdracht.

1. Digitaal samenleven, 2. Duurzaamheid 3. Globalisering en 4. Technologisch burgerschap

**Leergebied burgerschap
vaardigheden**

1. Digitaal samenleven

Relevantie	De burger in de digitale samenleving is zich bewust van de mogelijk- heden en beperkingen van digitale informatie. En is in staat deze informatie kritisch te beoordelen. Burgerschap is ook digitaal burger schap met omgangsvormen die daarbij horen.
Wat hebben kinderen te leren?	<ul style="list-style-type: none"> • Kinderen leren verschillende vormen van mediaboodschappen te (her)kennen • Kinderen leren verschillende functies, doelstellingen reikwijdte van media te herkennen. <p>OB</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leren ook over eigen mediagebruik en invloed op je eigen leefwereld. <p>BB</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kinderen leren dat bij digitaal communiceren omgangsregels horen en kunnen toepassen. • Kinderen leren hun eigen mediagebruik te onderzoeken, bewust zijn van de gevolgen en kennen de ethische aspecten. • Kinderen leren de betrouwbaarheid van de digitale informatie bronnen te onderzoeken en betrouwbaar en niet betrouwbaar te herkennen. • Kinderen leren zorg te dragen voor eigen digitale veiligheid en die van de ander.
Kerdoelen/leergebied	<u>Kerdoelen 35, 37</u>
Verwijzing methoden/ schoolpraktijken	<ul style="list-style-type: none"> • Media wijsheid en de daarbij behorende methoden, leren en omgang. • Gespreksvormen zoals: Het filosofisch gesprek, Kringgesprekken.
Verbinding/ waarom/waartoe	De school is een plek waar kinderen leren hoe je digitaal kunt samenleven en dat samen met anderen. Dat vraagt van jou dat het beste van jezelf wilt inbrengen. Wij leren kinderen dat goed digitaal samenleven gaat over het algemeen welzijn van iedereen. In het besef dat je samen met elkaar verantwoordelijk bent voor een goede en duurzame digitale samenleving. Samen bouwen aan een goede digitale samenleving voor nu en in de toekomst waar ieder kind zich veilig voelt. Kinderen leren wat goede omgang is en nemen daarin hun verantwoordelijkheid
Inspectie-standaard Evaluatie Resultaat	OP2, VS1, OR2

Maatschappelijke thema's:

Grote opdracht.

1. Digitaal samenleven, 2. Duurzaamheid 3. Globalisering en 4. Technologisch burgerschap

**Leergebied burgerschap
vaardigheden**

2. Duurzaamheid

Relevantie	Leren nadenken over spanningen tussen verschillende waarden en belangen rond duurzaamheids-vraagstukken en de gevolgen daarvan voor de wereld waarin wij leven.
Wat hebben kinderen te leren?	<ul style="list-style-type: none"> • Kinderen onderzoeken hoe anderen in de omgeving hiermee omgaan. • Kinderen vragen zich af wat ethisch verantwoord is. • Kinderen onderzoeken welke krachten en machten daarbij van invloed zijn. • Kinderen zijn zich bewust dat hun keuzes invloed hebben op de leefomgeving. • Kinderen herkennen duurzame keuzes en gedrag aan de hand van voorbeelden uit hun omgeving. BB specifiek • Kinderen de betekenis van de begrippen People, planet, prosperity (PPP) aan de hand van voorbeelden herkennen. • Kinderen herkennen de spanningen tussen PPP daarmee verbonden en de invloed op de leefomgeving. • Kinderen leren na te denken, kritisch te reflecteren en oplossingen te bedenken in relatie tot duurzaamheid en leefomgeving. Sustainable development of andere duurzaamheidsdoelstellingen.
Kerdoelen/leergebied	<u>Kerdoel 39.</u> De kinderen leren met zorg om te gaan met het milieu.
Verwijzing methoden/schoolpraktijken	<ul style="list-style-type: none"> • Wereldoriëntatie • Biologie • Profilering door werkstukken. • Voeren van gesprekken • Filosofisch gesprek • Kringgesprek • Voorleven in duurzame keuzes.
Verbinding/ waarom/waartoe	<p>Wij ervaren de wereld als bijzonder. Vanuit onze traditie is het de opdracht om op een goede manier, als een rentmeester, om te gaan met de schepping.</p> <p>Wij geloven dat alles wat er leeft zijn plek mag hebben op aarde. Daarom willen wij de kinderen het inzicht laten ontwikkelen dat goed om gaan met de planten- en dierenwereld, op het land en in het water, wereld van de bomen, de insecten en het water, we de aarde kunnen blijven doorgeven aan volgende generaties. Dat is onze opdracht. Daarom investeren wij als school in groene pleinen, moestuinen, wilde bloemen en planten wij bomen daar waar het kan. Onze kinderen leren hoe al die verschillende landschappen van regenwouden tot het ijs van de noordpool van levensbelang zijn voor de aarde.</p>

	Wij laten onze kinderen ontdekken dat zij zelf, met het maken van duurzame keuzes bijdragen aan een goed milieu en het leven op aarde .
Inspectie-standaard Evaluatie Resultaat	OP1, VS2

Maatschappelijke thema's: Grote opdracht. 1. Digitaal samenleven, 2. Duurzaamheid 3. Globalisering en 4. Technologisch burgerschap	
Leergebied burgerschap vaardigheden	3. Globalisering
Relevantie	<p>Proces van uitbreiding en intensivering van contacten en wederzijdse afhankelijkheden over zeer grote afstanden, op economisch, juridisch, politiek, sociaal-cultureel, demografisch, technologisch, ecologisch gebied.</p> <p>En dat, dit zich deels buiten de kaders van de democratie om plaatsvindt.</p>
Wat hebben kinderen te leren?	<ul style="list-style-type: none"> • Kinderen ontdekken hoe zij en klasgenoten verbonden zijn met andere delen van de wereld. • Kinderen ontdekken en ervaren dat gewoonten en gebruiken van henzelf en klasgenoten voortkomen uit verschillende tradities. <p>BB specifiek.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kinderen leren over het Nederlands lidmaatschap van verschillende internationale organisaties. • Kinderen leren over internationale ondernemingen en organisaties in relatie tot nationale en internationale wetgeving. • Kinderen leren over verschillende manieren waarop ze verbonden zijn met mensen uit andere delen van de wereld; ecologie, cultuur migratie, productie, consumptie. • Kinderen leren hoe producten over de wereld zijn verdeeld. Wie heeft er wel genoeg en wie niet. • Kinderen leren een mening te vormen en als ze het kunnen te handelen op enkele morele en ethische vraagstukken die samenhangen met globalisering.

Kerdoelen/leergebied	Kerdoel 47 Kinderen leren de ruimtelijke inrichting van de eigen omgeving te vergelijken met die in de omgeving elders, in binnen en buitenland, vanuit de perspectieven landschap, wonen, werken, bestuur, verkeer, recreatie, welvaart, cultuur en levensbeschouwing. In ieder geval wordt daarbij aandacht besteed aan twee lidstaten van de Europese unie en twee landen die in 2004 lid werden., de VS en een land in Azië, Afrika en Zuid Amerika
Verwijzing methoden/schoolpraktijken	<ul style="list-style-type: none"> • Wereldoriëntatie
	<ul style="list-style-type: none"> • In uitwerking profielwerkstukken en andere gerichte opdrachten • Verhalen • Kinderliteratuur uit andere delen van de wereld • Godsdienst/levensbeschouwing • Verschillende religieuze gebruiken en tradities. • Vastenactie
Verbinding/ waarom/waartoe	<p>Wij willen kinderen meegeven dat goed samenleven betekent dat je dat niet alleen in de eigen omgeving doet maar ook inzet voor de wereld. Duurzaam samenleven betekent dat je bv.leert gebruik te maken van producten die duurzaam zijn geproduceerd. Waar de productie niet ten koste van andere kinderen is gebeurd.</p> <p>Samen probeer je met behulp van allerlei activiteiten, b.v. vastenactie, te ontdekken hoe het andere kinderen gaat in de wereld. Via deze acties dragen wij bij aan de verbetering van de omstandigheden van andere kinderen op de wereld. Als kinderen, jongens en meisjes, naar school kunnen verbetert de levensstandaard. Dan vindt er minder migratie plaats. En kunnen ze kansen creëren in eigen land.</p> <p>In vakken zoals wereldoriëntatie leren kinderen dat de wereld groter is dan Nederland en dat iedereen en alles met elkaar samenhangt.</p>
Inspectie-standaard Evaluatie Resultaat	OP1, OR2, SKA1

<p>Maatschappelijke thema's: Grote opdracht. 1. Digitaal samenleven, 2. Duurzaamheid 3. Globalisering en 4. Technologisch burgerschap</p>	
<p>Leergebied burgerschap vaardigheden</p>	<p>4. Technologisch burgerschap</p>
<p>Relevantie</p>	<p>De plichten en de rechten die het mogelijk maken dat mensen profiteren van de voordelen en hen beschermen tegen de risico's daarvan.</p>
<p>Wat hebben kinderen te leren?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kinderen worden zich bewust van de invloed van technologische ontwikkeling op hun leven en leefomgeving • Kinderen vergaren kennis, onderzoeken de relevantie van nieuwe technologische kennis en reflecteren op het belang. • Kinderen leren dat technologische ontwikkelingen invloed, ook onbedoeld, hebben op politiek, wetgeving en samenleven, maar ook op hun eigen leven en leefomgeving. Voor nu en straks. <p>BB specifiek</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kinderen leren verschillende toepassingen van technologie in het dagelijks leven van de samenleving te onderzoeken. • Kinderen ontdekken en leren dat technologie invloed heeft op hun dagelijks leven, eigen gedrag en de mogelijkheid tot vrije keuzes.
<p>Kerdoelen/leergebied</p>	<p><u>Kerdoel 37</u> <u>Kerdoel 45</u> De kinderen leren oplossingen voor technologische problemen te ontwerpen, deze uit te voeren en te evalueren.</p>
<p>Verwijzing methoden/schoolpraktijken</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sociale reflectie en betekenis in kringgesprekken, filosofische gesprekken over bv. technologische ontwikkelingen, algoritmes en de betekenis van AI • Programmeren • Natuur en techniek

Verbinding/ waarom/waartoe	In het besef dat het dat functioneren van de huidige samenleving niet meer mogelijk is willen we kinderen leren hoe je om zou kunnen gaan met deze technologische ontwikkelingen in hun eigen leven, de omgeving, de samenleving en de wereld. Dat doen we door de kinderen de eerste beginselen van techniek en programmeren bij te brengen. Maar ook het gesprek te voeren over wat de voordelen en de nadelen zijn van het gebruik van technologische ontwikkelingen voor het leven van mensen van nu. Zo leren we de kinderen dat hun leven volledig beheerst worden door algoritmes. Algoritmes die al duizenden jaren ouder zijn dan de computer. De geboorte van de wiskunde in het oude Griekenland valt samen met de ontwikkeling van eerste algoritmes die nu aan de basis liggen van de digitale wereld waarin kinderen leven en welke invloed dit heeft op hun keuzes.
Inspectie-standaard Evaluatie en Resultaat	VS1, VS2, OR2

Denk en handelwijzen een doel voor negen begrippen die moeten worden geoefend.	
Leergebied burgerschap vaardigheden	Denk- en handelwijzen
Relevantie	Oefenen, om voor nu en straks om een bijdrage te kunnen leveren aan een democratische samenleving met vaardigheden waardoor kinderen vorm kunnen geven aan vrijheid, gelijkheid en solidariteit.

<p>Wat hebben kinderen te leren?</p>	<p>Kinderen oefenen in: Communicatie; zij leren in communicatieve situaties, zoals in dialoog, debat en discussie bij te dragen aan een gelijkwaardige uitwisseling van standpunten en inzichten.</p> <p>Overleg en conflicthantering; leren manieren van overleg en besluitvorming, consensus. Leren meerstemmigheid en meerduidigheid te accepteren.</p> <p>Handelings-perspectief Kinderen verkennen en vergroten hun handelingsperspectief. Waar mogelijk ook dat van anderen. Zij leren daarbij de spanning tussen actoren en structuren en de rol van macht te analyseren.</p> <p>Onderzoek; Kinderen blijven zich verwonderen en ontwikkelen de vaardigheden om maatschappelijke verschijnselen in termen van waarden, rechten en verantwoordelijkheden te bevragen en te onderzoeken. Zij leren ook de herkomst en de houdbaarheid van de eigen opvattingen te onderzoeken.</p> <p>Kritisch denken; Kinderen leren over het belang en het proces van waarheidsvinding. Ze leren dat een mening of aanspraak op waarheid gerechtvaardigd moet worden, dat wil zeggen, beargumenteerd, met feiten onderbouwd, bewezen, getoetst, getest, etc.</p> <p>Affectieve empathie; Kinderen leren zich in de situatie en de beleving van anderen te verplaatsen en dat te betrekken op hun eigen gevoelens, handelingen en overtuigingen.</p> <p>Cognitieve empathie; Kinderen leren het denken van mensen in en vanuit verschillende contexten te begrijpen; leren in ontmoeting daarmee te reflecteren op de eigen positie en het eigen handelen, maar ook op het handelen en de positie van de ander.</p> <p>Ethisch redeneren; Kinderen leren ethische dimensies in vraagstukken te herkennen; leren de mogelijke consequenties van keuzes te onderzoeken, te beredeneren en te wegen.</p> <p>Moreel oordelen en handelen; Kinderen leren belangen, overtuigingen en handelen af te wegen tegen waarden of algemeen geldende principes. Zij leren over mogelijkheden er het eigen handelen op af te stemmen</p>
<p>Kerdoelen/leergebied</p>	<p><u>Kerdoelen: 37, 34, 35</u></p>
<p>Verwijzing methoden/schoolpraktijken</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Denk en handelwijzen komen terug in alle andere onderdelen hierboven beschreven.
	<ul style="list-style-type: none"> • Expliciet oefenen gebeurt vooral in gesprek en omgang met elkaar.

<i>Verbinding/ waarom/waartoe</i>	De negen begrippen zijn goed te verbinden met de vele activiteiten en leergebieden die aanwezig zijn in school. In de komende planperiode kunnen deze begrippen heel goed verbonden worden met activiteiten in die verschillende leergebieden.
<i>Inspectie-standaard Evaluatie Resultaat</i>	VS1, VS2, OR3
